

Dr hab. Jan Rajmund Paško, prof. MWSE
Katedra Nauk o Wychowaniu
Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Tarnowie

Kraków, 20 IV 2017 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pani mgr Katarzyny Sochy na temat :

„Znaczenie technologii informacyjnej w kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów szkoły ponadgimnazjalnej”

Przedłożona mi do oceny rozprawa doktorska liczy 133 str. tekstu. Uzupelnienie zasadniczej części rozprawy stanowią załączniki umieszczone na 25 str., zawierają one teksty ankiet, scenariusze lekcji oraz zadania. W recenzowanej pracy autorka zamieściła dwie ryciny, dziewięć tabel oraz trzydzieści sześć wykresów. Zasadniczy tekst pracy kończy wykaz bogatej bibliografii oraz netnografii.

Struktura rozprawy obejmuje wstęp oraz 5 rozdziałów, którymi są 1. Tło koncepcyjne, 2. Założenia metodologiczne badań własnych, 3. Wyniki badań, 4. Dyskusja wyników, 5. Wnioski i rekomendacje.

Podjęta tematyka pracy jest bardzo aktualna w związku z wprowadzaniem w procesie edukacji technologii informacyjnej. Jest ona cenna tym bardziej, że okres uważający TI za środek dobry na wszystkie problemy edukacyjne mamy już za sobą.

We wstępie autorka porusza problematykę informacji jako takiej oraz poglądy wielu autorów na ten temat. Przedstawia założenia reformy programów szkolnych z 2009 r. W dużej części wstępu znajdujemy odnośniki do modelu kształcenia opierającego się na tworzeniu społeczeństwa wiedzy. W drugiej części wstępu autorka odnosi się do rozważań zawartych w niniejszej pracy, którymi jest zastosowanie technologii informacyjnej w kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów. Kompetencje kluczowe uczniów były kształtowane w trakcie lekcji z zakresu biotechnologii i inżynierii genetycznej, co jest uzasadnione możliwością kształtowania kluczowych kompetencji naukowych/przyrodniczych i kluczowych kompetencji informacyjnych.

Jako cel badań autorka podaje:

Określenie zależności między komputerowym wspieraniem kształtowania kompetencji kluczowych na zajęciach szkolnych, a osiągnięciami w nauce uczniów w szkole ponadgimnazjalnej.

Określenie roli TIK w tworzeniu środowiska sprzyjającego kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów.

W rozdziale pierwszym autorka w oparciu o bogatą literaturę swoje rozważania zawarła w siedmiu obszarach tematycznych.

Wybrane koncepcje społeczeństwa informatycznego od społeczeństwa informacyjnego do społeczeństwa wiedzy

Kompetencje- analizy definicyjne, istota i funkcje

Kompetencje kluczowe

Kompetencje informacyjne, a alfabetyzm informacyjny - analizy definicyjne

Kompetencje informacyjne, a alfabetyzm naukowy - analizy definicyjne

Teorie kształtowania kompetencji kluczowych z wykorzystaniem narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnych

Wpływ poziomu kompetencji informatycznych na procesy uczenia się i nauczania - przegląd badań.

Zawarte w pierwszym rozdziale treści w pełni charakteryzują teoretyczne informacje odnoszące się do obszaru przeprowadzonych badań. W sposób rzeczowy i zarazem zwięzły zostały przedstawione istotne informacje zawarte w literaturze przedmiotu.

Rozdział drugi został poświęcony metodologii badań własnych. Jest on odzwierciedleniem obecnych poglądów na metodologie badań. Składa się on z 6 podrozdziałów. Każdy podrozdział składa się z dwóch części. W pierwszej autorka przedstawia teoretyczne przesłanki a w drugiej swoje własne odnoszące się do przeprowadzonych badań.

Autorka w kolejnych podrozdziałach przedstawia cel i przedmiot badań. Następnie formułuje problemy badawcze, przedstawiając problem główny, który formułuje: "Jaka jest zależność między wykorzystaniem TIK w procesie nauczania i uczenia się a kształtowaniem kompetencji kluczowych uczniów szkoły ponadgimnazjalnej" Do tak sformułowanego głównego problemu badawczego autorka przedstawia 3 problemy szczegółowe. W kolejności zostaje przedstawiona główna hipoteza oraz trzy hipotezy szczegółowe. Następnie w sposób przejrzysty bo zestawione w tabeli podane są zmienne oraz wskaźniki. W kolejnym podrozdziale przedstawiono metody i techniki badawcze. Ostatni podrozdział poświęcony jest przebiegowi i organizacji badań. Badania zostały podzielone na dwa etapy pierwszym z nich był sondaż diagnostyczny przeprowadzony w latach 2008, 2013 oraz w 2016. Natomiast etap drugi stanowi naturalny eksperyment pedagogiczny, autorka dokładnie podaje zarówno obszar badań jak i treści przeprowadzanych badań.

W trzecim etapie badań oceniono wartość zastosowania pomiarów wspomaganých komputerowe do prawidłowego planowania doświadczeń, analizowania wyników i wyciągania odpowiednich wniosków. Autorka przedstawia narzędzia umożliwiające przeprowadzenie i opracowanie tego etapu badań, którego wyniki są kluczowe dla postawionego wcześniej tematu badań.

Trzeci rozdział stanowią uzyskane wyniki badań, opisane i przedstawione na 32 wykresach. Obliczenia przeprowadzono zgodnie z zasadami obliczeń statystycznych.

Czwarty rozdział stanowi dyskusja otrzymanych wyników. Autorka wyniki swoich badań odnosi do wyników opublikowanych przez innych badaczy. Efektem czego jest stwierdzenie, że w zakresie stosowania narzędzi TIK w podstawowym obszarze Internet, edytor tekstu, tworzenie prezentacji zmniejszyło się ich wykorzystanie na przestrzeni ostatnich ośmiu lat. W innych obszarach wykorzystanie minimalnie wzrosło. Autorka stwierdza, że wyniki eksperymentu potwierdziły opinie, zakładające pozytywny wpływ stosowania narzędzi TIK w nauczaniu i uczeniu się biologii i innych przedmiotów przyrodniczych.

Piąty rozdział stanowią wnioski i rekomendacje. W rozdziale tym autorka ogranicza się do trzech sformułowań:

1. Niższe efekty dydaktyczne nauczania w klasach kontrolnych można wiązać z niskim wykorzystaniem narzędzi TIK
2. Istnieje związek między stosowaniem narzędzi TIK a efektywnością kształcenia kompetencji kluczowych w zakresie kompetencji informacyjnych
3. Pomimo zmiany nastawienia nauczycieli do TIK nie wykorzystują ich do kształtowania kompetencji w zakresie kompetencji naukowych.

Drugą część tego rozdziału stanowią rekomendacje dla podmiotów kształtujących politykę oświatową członków Komisji Edukacji Narodowej placówek kształcących nauczycieli szkół nauczycieli

Przedstawiona praca jest istotnym wkładem w badania nad tak ważnym w ostatnich czasach problemem jakim jest wykorzystanie technik komputerowych w procesie edukacji. Przeprowadzenie obecnie takich badań jest bardzo cenne, gdyż stosowanie TIK w nauczaniu przeszło już okres dziecięcej euforii i wymaga rozważnego wprowadzenia do procesu edukacji, czego bez tego rodzaju badań nie można uczynić. Dlatego należą się słowa uznania za tą pracę.

Ogrom i różnorodność zabranego materiału sprawia, że praca składa się jakby z trzech części. Pierwszą z nich stanowi zbiór deklaracyjnych wypowiedzi nauczycieli, co słusznie autorka zaznacza w kilku miejscach pracy. W tego typu badaniach nie możemy stwierdzić jednoznacznie prawdziwości udzielanych odpowiedzi. Podobnie deklaracyjne wypowiedzi uczniów stanowią treść drugiej części badań. Natomiast część trzecia stanowi sedno pracy i pozwala na przykładzie wąskiego materiału nauczania z zakresu biologii odpowiedzieć na postawiony w tytule pracy problem. Jednak tylko uzyskanie konkluzji z tych trzech części badań pozwala nam na wyciągnięcie prawidłowych wniosków.

W przedstawionej pracy pomimo bardzo starannego jej wykonania nie udało się autorce uniknąć pewnych drobnych niedociągnięć.

Dlaczego liczba nauczycieli wynikająca z sumowania w jakich szkołach uczyli jest większa od liczby wszystkich nauczycieli objętych badaniami (str. 72)

Czy lekcje prowadził ten sam nauczyciel w grupie eksperymentalnej jak i kontrolnej, czy byli to różni nauczyciele

Co autorka rozumie przez użyty zwrot "Rekomendacje dla członków Komisji Edukacji Narodowej" str. 117.

Na str. 81 podana jest liczba 91% a z wykresu na str. 82 wynika, że niecałe 80 % ankietowanych deklaruje ukończenie kursów szkoleń.

Str. 74, 3 wiersz od dołu ma być 1 bo to jest liczba.

Opis punktacji wewnątrz tabeli trochę razi np. stwierdzenie: punktów 1 (punktów to liczba mnoga a 1 nie jest liczbą mnogą)

Wykres 26,27,28. na wykresie trochę razi opis: prawidłowa, częściowo poprawna niepoprawna. Zgodnie z duchem języka polskiego to powinno być prawidłowa, częściowo prawidłowa nieprawidłowa, lub poprawna, częściowo poprawna, niepoprawna.

Powyższe niedociągnięcia nie umniejszają wartości pracy.

Autorka w swej pracy bardzo starannie dobrała i wykorzystwała literaturę przedmiotu. Wyselekcjonowanie istotnych pozycji literaturowych jest cennym osiągnięciem w obecnej sytuacji "zalewu" teoretycznych rozważań dotyczących problematyki wykorzystania IT w procesie nie tylko samej edukacji.

Część metodologiczna jest opracowana wzorowo, o czym świadczą między innymi zarówno hipoteza główna jak i hipotezy szczegółowe oraz bardzo dobrze sformułowane zmienne i wskaźniki.

Pracowni

Prac

Prac

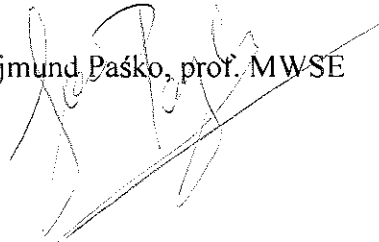
Wyczęści badawczej bardzo dobrze zostały wyselekcjonowana zarówno grupa badawcza jak i eksperymentalna. Narzędzia badawcze zostały wykonane z dużą starannością. Cennym elementem pracy są bardzo dobrze przeprowadzone obliczenia statystyczne.

Należy stwierdzić, że praca jest starannie dopracowana i zredagowana. Doktorantka wykazała się także umiejętnością formułowania wniosków i uogólnień.

Zdaniem recenzenta rozprawa doktorska w pełni spełnia warunki określone w ustawie o stopniach i tytułach naukowych w związku z czym stawiam Wysokiej Radzie Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej wniosek o dopuszczenie Pani mgr Katarzyna Sochy do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Proponuje uznać pracę za wyróżniającą.

Dr hab. Jan Rajmund Paśko, prof. MWSE

Prac

Prac

Prac

Prac

Prac

Prac

Prac

Prac

Prac

Prac